

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України "Про національні меншини (спільноти) України" щодо деяких питань реалізації прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести до Закону України "Про національні меншини (спільноти) України" від 13 грудня 2022 року № 2827–ІХ такі зміни:

1. В абзаці першому частини першої статті 1 слово "традиційно" виключити.

2. Статтю 3 доповнити частиною четвертою такого змісту:

"4. Держава з урахуванням конкретного становища осіб, які належать до національних меншин (спільнот), вживає заходів з метою досягнення у сферах економічного, соціального, політичного та культурного життя повної та справжньої рівності між особами, які належать до національних меншин (спільнот), та особами, які належать до більшості населення".

3. Абзац перший частини шостої статті 5 викласти в такій редакції:

"6. Права і свободи осіб, які належать до національних меншин (спільнот), можуть бути обмежені відповідно до закону в інтересах національної безпеки, для забезпечення територіальної цілісності та громадського порядку, запобігання заворушенням чи злочинам, охорони здоров'я населення, захисту прав і свобод інших осіб, якщо таке обмеження є необхідним у демократичному суспільстві".

4. Статтю 9 доповнити частиною другою такого змісту:

"2. Держава створює необхідні умови для ефективної участі осіб, які належать до національних меншин (спільнот), у соціальному та економічному житті, а також в управлінні державними справами".

5. У статті 10:

1) частину другу викласти в такій редакції:

"2. Публічні заходи (збори, конференції, мітинги, виставки, навчальні курси, семінари, тренінги, дискусії, форуми, інші публічні заходи), організовані для осіб, які належать до національних меншин (спільнот), можуть проводитися мовами відповідних національних меншин (спільнот)";

2) у частині третій:

абзац перший викласти в такій редакції:

"3. Культурно-мистецький, розважальний або видовищний захід, що організовується та проводиться особами, які належать до національної меншини (спільноти), або для осіб, які належать до національної меншини (спільноти), може проводитися мовою відповідної національної меншини (спільноти). Супровід (конферанс) до такого заходу може здійснюватися мовою відповідної національної меншини (спільноти). Організатор за запитом не менше 10 відвідувачів (глядачів) такого заходу забезпечує синхронний або послідовний переклад супроводу (конферансу) державною мовою, якщо такий запит надійшов не пізніше ніж за 72 години до початку проведення заходу";

після абзацу першого доповнити новим абзацом такого змісту:

"Супроводом (конферансом) для цілей цього Закону вважається виступ, пов'язаний із веденням програми культурно-мистецького, розважального та видовищного заходу, зокрема оголошенням та коментуванням складових такого заходу".

У зв'язку з цим абзац другий вважати абзацом третім;

3) частину четверту викласти в такій редакції:

"4. Мови національних меншин (спільнот) можуть використовуватися в медіа відповідно до закону.

Національні меншини (спільноти) мають право утворювати відповідно до закону власні медіа";

4) у частині п'ятій:

в абзаці першому слова "частини першої" замінити словами "частини четвертої";

в абзаці другому слова "частини другої" замінити словами "частини п'ятої";

доповнити абзацом третім такого змісту:

"Спеціалізована книгарня, утворена для реалізації прав національних меншин (спільнот), – спеціалізований магазин для торгівлі видавничою продукцією, друкованими медіа, що створений для задоволення потреб та інтересів осіб, які належать до національних меншин (спільнот), пов'язаних із культурою, мовою, історією та іншими інтересами відповідної національної

меншини (спільноти). Порядок утворення та функціонування спеціалізованих книгарень, утворених для реалізації прав національних меншин (спільнот), визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в інформаційній та видавничій сфері";

5) частини шосту і десяту викласти в такій редакції:

"6. На прохання особи, яка належить до національної меншини (спільноти), може бути використана мова відповідної національної меншини (спільноти), якщо така мова є зрозумілою для сторін, для:

- 1) надання екстреної медичної допомоги;
- 2) надання допомоги та захисту, якщо така особа постраждала від домашнього насильства;
- 3) забезпечення догляду в будинку-інтернаті для громадян похилого віку";

"10. Особливості використання мов національних меншин (спільнот), зокрема, але не виключно, при наданні будь-якої топографічної інформації, комунікації з органами влади у населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, на прохання таких осіб і якщо таке прохання відповідає реальним потребам, визначаються методологією, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Методологія має забезпечувати можливість:

1) використання особами, які належать до національних меншин (спільнот), поряд із державною мовою, мови відповідної національної меншини (спільноти) у взаємовідносинах із місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, які здійснюють свою діяльність у населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення;

2) використання місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, які здійснюють свою діяльність у населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, за рішенням такого органу поряд із державною мовою мови відповідної національної меншини (спільноти) у взаємовідносинах з особами, які належать до національних меншин (спільнот);

3) вжиття інших заходів, що базуються виключно на основних положеннях Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин та Європейської хартії регіональних мов або мов меншин";

б) доповнити частинами одинадцятою і дванадцятою такого змісту:

"11. У населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, допускається поширення внутрішньої та зовнішньої реклами, а також реклами у відповідних аудіальних та аудіовізуальних медіа місцевої категорії, виконаної державною мовою та дубльованої мовами відповідних національних меншин (спільнот). Текст дублювання мовою національної меншини (спільноти) не має бути більшим за обсягом та розміром шрифту, ніж текст, виконаний державною мовою. Вимоги до розміру шрифту не є обов'язковими при написанні найменувань товарів, охоронюваних законом торговельних марок (знаків для товарів і послуг) та комерційних найменувань. Об'єкти права інтелектуальної власності рекламуються з урахуванням вимог, передбачених частиною другою статті 6 Закону України "Про рекламу".

12. Порядок визначення переліку та перелік населених пунктів, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, затверджуються Кабінетом Міністрів України".

6. Статтю 11 після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

"3. Держава гарантує безоплатне забезпечення підручниками (у тому числі електронними), посібниками здобувачів повної загальної середньої освіти, які належать до національних меншин (спільнот), та педагогічних працівників у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України".

У зв'язку з цим частину третю вважати частиною четвертою.

7. Частину першу статті 13 доповнити пунктом 5 такого змісту:

"5) надання державної підтримки мовам національних меншин (спільнот), яким загрожує зникнення. Перелік таких мов затверджується Кабінетом Міністрів України на основі міжнародних стандартів".

8. У статті 19:

1) після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

"2. Основними завданнями Центру національних меншин (спільнот) є:

1) підтримка і збереження традиційної культури та нематеріальної культурної спадщини національних меншин (спільнот), створення умов для всебічного розкриття їхньої самобутності, збереження мови, культури, народних традицій;

2) надання інформаційно-консультативної та організаційної підтримки громадським об'єднанням національних меншин (спільнот);

3) проведення заходів, спрямованих на зміцнення національної єдності і консолідацію українського суспільства, поглиблення культурних зв'язків між громадськими об'єднаннями національних меншин (спільнот) регіону;

4) взаємодія з органами державної влади та органами місцевого самоврядування для вирішення нагальних питань щодо захисту прав національних меншин (спільнот)".

У зв'язку з цим частини другу і третю вважати відповідно частинами третьою і четвертою;

2) абзац третій частини третьої викласти в такій редакції:

"У населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, за ініціативою громадських об'єднань національних меншин (спільнот) сільські, селищні, міські ради можуть утворювати Центр національних меншин (спільнот) відповідної територіальної громади".

9. Пункт 3 розділу V "Прикінцеві та перехідні положення" викласти в такій редакції:

"3. Установити, що на період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, та протягом:

1) шести місяців з дня його скасування або припинення тимчасовому обмеженню в реалізації та захисті підлягають визначені статтею 7 (у частині права на мирні зібрання), статтями 14, 18, 19 та частиною третьою статті 20 цього Закону права національних меншин (спільнот), які ідентифікують свою приналежність за етнічним походженням із державою, що визнана в Україні та/або міжнародними організаціями державою-терористом (державою-агресором), яка вчиняє акти агресії проти України;

2) п'яти років з дня його скасування або припинення до державної (офіційної) мови держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, не застосовуються положення частин другої, третьої, одинадцятої статті 10 цього Закону".

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

затвердити перелік мов національних меншин (спільнот), яким загрожує зникнення;

затвердити розроблену за участю всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування методологію використання мов національних меншин (спільнот) у населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, а також порядок визначення переліку та перелік населених пунктів, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення;

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проект закону України, спрямований на врахування експертної оцінки Ради Європи та її органів щодо прав національних меншин (спільнот) в окремих сферах;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України

м. Київ
21 вересня 2023 року
№ 3389-IX

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ